II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

KOMISJONI MÄÄRUS (EL) 2022/2246,

15. november 2022,

millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 999/2001 VIII ja IX lisa seoses elushirvlaste kroonilise kurtumustõvega

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta määrust (EÜ) nr 999/2001, millega sätestatakse teatavate transmissiivsete spongioossete entsefalopaatiate vältimise, kontrolli ja likvideerimise eeskirjad, ([1]) eriti selle artikli 23a punkte j ja m,

ning arvestades järgmist:

(1) Määruses (EÜ) nr 999/2001 on sätestatud liidu eeskirjad transmissiivsete spongiformsete entsefalopaatiate vältimiseks, kontrolliks ja likvideerimiseks. Määrust kohaldatakse elusloomade ja loomsete saaduste tootmise ja turuleviimise ning teatavatel erijuhtudel ka nende ekspordi suhtes. Määruse (EÜ) nr 999/2001 VIII lisas on sätestatud liidusisese kaubanduse eeskirjad ja IX lisas eeskirjad seoses impordiga liitu. Määrusega on muu hulgas ette nähtud ka kaitsemeetmete vastuvõtmine transmissiivsete spongiformsete entsefalopaatiate puhangute korral.

(2) Krooniline kurtumustõbi on hirvlaste transmissiivne spongiformne entsefalopaatia, mis on nakkuslik ja võib seega häirida liidusisest kaubandust, importi liitu ja eksporti kolmandatesse riikidesse.

(3) Norra teavitas komisjoni 1. aprillil 2016 esimesest oma territooriumil kinnitust leidnud kroonilise kurtumushaiguse juhtumist looduslikul põhjapõdral. Tegemist oli kroonilise kurtumustõve juhtumi esmakordse avastamisega Euroopas ja esmakordse looduses vabalt elavate põhjapõtrade haigusjuhuga maailmas. Alates sellest esimesest juhtumist kinnitas Norra igal aastal kuni 2021. aasta oktoobrini vähemalt ühest juhtumist, kokku 31 juhtumist: 20 looduslikel põhjapõtradel, kaks punahirvedel ja üheksa põtradel.

(4) Norra võttis 11. juulil 2016 vastu meetme, millega keelati elushirvlaste eksport Norrast, ilma et see piiraks konkreetsete erandite kohaldamist.

(5) Kuna krooniline kurtumustõbi on nakkushaigus, on oht, et see võib levida teistesse hirvlaste populatsioonidesse ja teistesse piirkondadesse liidus ja Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni riikides. Seepärast võeti vastu komisjoni rakendusotsus (EL) 2016/1918 ([2]). Sellega keelati elushirvlaste liikumine Norrast liitu ja nähti ette konkreetsed erandid.

([1]) EÜT L 147, 31.5.2001, lk 1.

([2]) Komisjoni 28. oktoobri 2016. aasta rakendusotsus (EL) 2016/1918, milles käsitletakse teatavaid kaitsemeetmeid seoses kroonilise kurnatustõvega (ELT L 296, 1.11.2016, lk 21).

(6) 2. detsembril 2016 võttis Euroopa Toiduohutusamet (edaspidi „EFSA“) vastu teadusliku arvamuse hirvlaste kroonilise kurtumustõve kohta ([3]) (edaspidi „EFSA 2016. aasta arvamus“). Arvamuses soovitati hirvlaste kroonilise kurtumustõve avastamiseks ning esinemise ja geograafilise leviku hindamiseks rakendada kolmeaastast seireprogrammi Eestis, Soomes, Islandil, Lätis, Leedus, Norras, Poolas ja Rootsis, mis on ELi liikmesriigid ja EFTA riigid, milles on põhjapõdra- ja/või põdrapopulatsioon. EFSA 2016. aasta arvamuses jõuti ka järeldusele, et kroonilise kurtumustõve sissetoomise ja levimise kõige tõenäolisem viis on elushirvlaste liikumine, ning rõhutati, et looduslike hirvlaste uriini kasutamine jahipeibutisena suurendas kroonilise kurtumustõve sissetoomise tõenäosust. Seepärast soovitati vähendada elushirvlaste liikumist ja lõpetada hirvlaste uriinist saadud jahipeibutiste kasutamine.

(7) Pärast EFSA 2016. aasta arvamuse vastuvõtmist muudeti määruse (EÜ) nr 999/2001 III lisa komisjoni määrusega (EL) 2017/1972, ([4]) et näha ette hirvlaste kroonilise kurtumustõve kolmeaastane seireprogramm, ning samal ajal pikendati komisjoni rakendusotsusega (EL) 2017/2181 ([5]) rakendusotsuse (EL) 2016/1918 kehtivust kuni 2020. aasta lõpuni, et võimaldada kaitsemeetmete kohaldamist kuni kõnealuse kolmeaastase seireprogrammi lõpuni. Rakendusotsusega (EL) 2017/2181 lisati kaitsemeetmete hulka ka hirvlaste uriinist saadud jahipeibutisi käsitlevad keelud ja piirangud.

(8) 2018. aastal avastati Soomes liidu esimene kroonilise kurtumustõve juhtum ning 2020. aasta novembris avastati veel üks juhtum. 2019. aastal avastati Rootsis kolm kurtumustõve juhtumit ja 2020. aasta septembris veel üks juhtum. Kõik Soomes ja Rootsis avastatud kroonilise kurtumustõve juhtumid kinnitati hirvlaste kroonilise kurtumustõve kolmeaastase seireprogrammi käigus ning need leiti looduslikel põtradel.

(9) 11. novembril 2019 avaldas EFSA teadusliku arvamuse „Update on chronic wasting disease (CWD) III“ ([6]) (Ajakohastatud teave hirvlaste kroonilise kurtumustõve kohta) (edaspidi „EFSA 2019. aasta arvamus“), milles anti mitmeid soovitusi komisjonile, sealhulgas selliste riskitegurite kohta, mis võivad hõlbustada kroonilise kurtumustõve levikut liidus.

(10) Võttes arvesse kroonilise kurtumustõve uute juhtumite avastamist Norras, Soomes ja Rootsis, oodates teaduslikku hinnangut seireprogrammi tulemustele ning arvestades, et EFSA 2019. aasta arvamuses esitatud soovituste kaalumiseks oli vaja lisaaega, pikendati komisjoni rakendusotsusega (EL) 2020/2167 ([7]) veel kord rakendusotsuse (EL) 2016/1918 kohaldamisaega kuni 31. detsembrini 2022, et kajastada uuemaid kinnitatud kroonilise kurtumustõve juhtumeid Soomes ja Rootsis.

(11) Võttes arvesse, et rakendusotsuses (EL) 2016/1918 sätestatud kaitsemeetmeid on kohaldatud alates 2016. aastast, et hiljutine kroonilise kurtumustõve epidemioloogiline olukord näitab, et selle likvideerimist ei ole niipea ette näha, et määruse (EÜ) nr 999/2001 artiklil 4 põhinevate kaitsemeetmete kohaldamist oleks õiguslikult sobimatu uuesti pikendada ning et meetmete kohaldamist tuleks siiski jätkata, et hoida ära kroonilise kurtumustõve edasist levikut liidus ja EFTA riikides, tuleks muuta määruse (EÜ) nr 999/2001 VIII ja IX lisa, et lisada neisse praegu rakendusotsuses (EL) 2016/1918 sätestatud meetmed, mida on vajaduse korral kohandatud, et võtta arvesse kinnitatud kroonilise kurtumustõve juhtumeid Soomes ja Rootsis.

([3]) *EFSA Journal* 2017; 15(1): 4667.

([4]) Komisjoni 30. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1972, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 999/2001 I ja III lisa seoses hirvlaste kroonilise kurtumustõve seire programmiga Eestis, Soomes, Lätis, Leedus, Poolas ja Rootsis ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2007/182/EÜ (ELT L 281, 31.10.2017, lk 14).

([5]) Komisjoni 21. novembri 2017. aasta rakendusotsus (EL) 2017/2181, millega muudetakse rakendusotsust (EL) 2016/1918, milles käsitletakse teatavaid kaitsemeetmeid seoses kroonilise kurnatustõvega (ELT L 307, 23.11.2017, lk 58).

([6]) *EFSA Journal* 2019; 17 (11): 5863.

([7]) Komisjoni 17. detsembri 2020. aasta rakendusotsus (EL) 2020/2167, millega muudetakse rakendusotsust (EL) 2016/1918 (milles käsitletakse teatavaid kaitsemeetmeid seoses kroonilise kurnatustõvega), pikendades selle kohaldamisaega (ELT L 431, 21.12.2020, lk 70).

(12) Seega, põhinedes EFSA 2016. ja 2019. aasta arvamuste järeldustele, on vaja säilitada elushirvlaste liikumise keeld Norrast liitu. Praktilistel põhjustel tuleks jätkata selle keelu kohaldamist elushirvlastele, kes liiguvad seoses inimtegevusega, aga mitte looduslike hirvlaste liikumisele, kes ületavad Norra piiri ilma inimese sekkumiseta. Sellest keelust tuleks ette näha konkreetsed erandid, et lubada elushirvlaste teatavat liikumist Norrast liitu, sealhulgas poolkodustatud põhjapõtrade piiriülest hooajalist karjatamist Rootsis ning kultuuri- või spordiüritustel kasutatavate poolkodustatud põhjapõtrade liikumist Rootsis. Kuna aga kõnealuste eranditega lubatud liikumine kujutab endast riski loomade tervisele, eelkõige seoses sihtpiirkondades keskkonna saastumisega kroonilise kurtumustõve prioonidega, peaks selline liikumine piirduma kindlaksmääratud piirkondadega Soomes ja Rootsis ning elushirvlaste liikumine nendest piirkondadest väljapoole peaks jääma keelatuks, ilma et see piiraks konkreetsete erandite kohaldamist.

(13) Võttes arvesse, et krooniline kurtumustõbi on nüüd kahes liikmesriigis kinnitust leidnud, ning tuginedes EFSA 2016. ja 2019. aasta arvamustes esitatud järeldustele selle kohta, millised riskitegurid võivad hõlbustada kroonilise kurtumustõve levikut liidus, on vaja keelata elushirvlaste liikumine taudist mõjutatud liikmesriigist mujale liitu. Praktilistel põhjustel tuleks seda keeldu kohaldada elushirvlastele, kes liiguvad seoses inimtegevusega, aga mitte looduslike hirvlaste liikumisele ilma inimese sekkumiseta. Kõnealusest keelust tuleks ette näha konkreetsed erandid, et lubada elushirvlaste teatavat liikumist kroonilisest kurtumustõvest mõjutatud liikmesriikidest, sealhulgas eesmärgiga tagada asjaomaste liikmesriikide vahel turvaline juurdepääs väärtuslikele hirvlaste geneetilistele ressurssidele ja neid väärtustada.

(14) Säilitada tuleks keeld importida hirvlaste uriinist saadud jahipeibutisi ning keeld Norrast pärit hirvlaste uriinist saadud jahipeibutiste liikumisele. Lisaks tuleks keelata selliste hirvlaste uriinist saadud jahipeibutiste liikumine, kes on pärit liikmesriikidest, kus on kinnitust leidnud kroonilise kurtumustõve juhtumid.

(15) Määruse (EÜ) nr 999/2001 VIII ja IX lisa tuleks seetõttu vastavalt muuta.

(16) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas alalise taime-, looma-, toidu- ja söödakomitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EÜ) nr 999/2001 VIII ja IX lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse lisale.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2023.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 15. november 2022

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

LISA

Määruse (EÜ) nr 999/2001 VIII ja IX lisa muudetakse järgmiselt.

1) VIII lisa muudetakse järgmiselt:

a) A peatükki muudetakse järgmiselt:

i) B jagu jäetakse välja;

ii) lisatakse C jagu:

„C JAGU

Hirvlaste suhtes kohaldatavad tingimused

1. Seoses kroonilise kurtumustõvega kehtestatud liikmesriikide ja nende piirkondade loetelu

1.1. Liikmesriigid, kus on kinnitust leidnud kroonilise kurtumustõve juhtumid:

a) Soome

b) Rootsi

1.2. Soome ja Rootsi piirkonnad, mis on määratletud seoses kroonilise kurtumustõve riskiga ja mis on seotud elusate poolkodustatud põhjapõtrade tavapärase piiriülese liikumisega Norrasse ja Norrast:

a) Soomes: piirkond, mis asub Norra-Soome piiri ning Norra ja Soome vahelise põhjapõdratõkke vahel;

b) Rootsis:

— Norrbotteni lään,

— Västerbotteni lään,

— Jämtlandi lään,

— Västernorrlandi lään,

— Älvdaleni vald Dalarna läänis,

— Nordanstigi, Hudiksvalli ja Söderhamni vald Gävleborgi läänis.

2. Elushirvlaste liikumine Norrast Euroopa Liitu

2.1. Keelatakse elushirvlaste liikumine Norrast Euroopa Liitu.

2.2. Erandina punktist 2.1 on lubatud elushirvlaste järgmine liikumine:

a) elusate poolkodustatud põhjapõtrade liikumine Norrast hooajaliseks karjatamiseks punkti 1.2 alapunktis b loetletud Rootsi aladele, tingimusel et Rootsi pädev asutus annab selliseks liikumiseks eelneva kirjaliku nõusoleku;

b) elusate poolkodustatud põhjapõtrade tagasitulek Norrast punkti 1.2 alapunktis b loetletud Rootsi aladele pärast nende hooajalist karjatamist Norras, tingimusel et Rootsi pädev asutus annab selliseks liikumiseks eelneva kirjaliku nõusoleku;

c) elusate poolkodustatud põhjapõtrade liikumine Norrast hooajaliseks karjatamiseks punkti 1.2 alapunktis a loetletud Soome aladele;

d) elusate poolkodustatud põhjapõtrade tagasitulek Norrast Soome pärast nende karjatamist Norras piirkonnas, mis asub Norra-Soome piiri ning Norra ja Soome vahelise põhjapõdratõkke vahel;

e) elushirvlaste liikumine koheseks tapmiseks Norrast Rootsi või Soome, tingimusel et sihtkoha liikmesriigi pädev asutus annab eelneva kirjaliku nõusoleku selliseks liikumiseks;

f) elusate poolkodustatud põhjapõtrade liikumine Norrast spordi- või kultuuriüritusteks punkti 1.2 alapunktis b loetletud Rootsi aladele, tingimusel et Rootsi pädev asutus annab iga saadetise liikumisele eelneva kirjaliku nõusoleku;

g) elusate poolkodustatud põhjapõtrade tagasitulek Norrast punkti 1.2 alapunktis b loetletud Rootsi aladele pärast nende osalemist Norras toimunud spordi- või kultuuriüritustel, tingimusel et Rootsi pädev asutus annab iga saadetise liikumisele eelneva kirjaliku nõusoleku;

h) Norrast pärit elushirvlaste liikumine läbi Rootsi või Soome Norrasse, tingimusel et transiitliikmesriigi pädev asutus annab eelneva kirjaliku nõusoleku.

3. Elushirvlaste väljaliikumine neist Soome ja Rootsi piirkondadest, kus on traditsiooniks poolkodustatud põhjapõtrade piiriülene Norrasse ja tagasi liikumine

3.1. Elushirvlaste liikumine punktis 1.2 loetletud piirkondadest välja on keelatud.

3.2. Erandina punktist 3.1 on lubatud järgmine elushirvlaste liikumine punktis 1.2 loetletud piirkondadest välja:

a) elushirvlaste liikumine Norrasse, tingimusel et Norra pädev asutus annab selliseks liikumiseks eelneva kirjaliku nõusoleku;

b) elushirvlaste liikumine koheseks tapmiseks Soomes või Rootsis, tingimusel et sihtkoha liikmesriigi pädev asutus annab eelneva kirjaliku nõusoleku selliseks liikumiseks;

c) elusate mets-põhjapõtrade liikumine punkti 1.2 alapunktis b loetletud Rootsi aladelt Soome, tingimusel et Soome pädev asutus annab selliseks liikumiseks eelneva kirjaliku nõusoleku;

d) elushirvlaste liikumine Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/429 (*) artikli 4 punktis 48 määratletud kinnisest ettevõttest, mis asub käesoleva lisa punkti 1.2 alapunktis b loetletud piirkonnas, Rootsis asuvasse kinnisesse ettevõttesse, nagu on määratletud määruse (EL) 2016/429 artikli 4 punktis 48, tingimusel et Rootsi pädev asutus annab selliseks liikumiseks eelneva kirjaliku nõusoleku.

4. Elushirvlaste väljaliikumine liikmesriigist, kus kroonilise kurtumustõve esinemine on kinnitust leidnud

4.1. Ilma et see piiraks punkti 3 sätete kohaldamist, on elushirvlaste väljaliikumine punktis 1.1 loetletud liikmesriigist teistesse liikmesriikidesse keelatud.

4.2. Erandina punktist 4.1 on lubatud järgmine elushirvlaste liikumine punktis 1.1 loetletud liikmesriikidest välja:

a) elushirvlaste liikumine otse tapmiseks punktis 1.1 loetletud teises liikmesriigis või Norras;

b) elushirvlaste liikumine muul eesmärgil kui koheseks tapmiseks punktis 1.1 loetletud teises liikmesriigis või Norras, tingimusel et sihtkoha liikmesriigi pädev asutus annab eelneva kirjaliku nõusoleku selliseks liikumiseks;

c) elushirvlaste liikumine määruse (EL) 2016/429* artikli 4 punktis 48 määratletud kinnisest ettevõttest teises liikmesriigis asuvasse kinnisesse ettevõttesse, nagu on määratletud määruse (EL) 2016/429 artikli 4 punktis 48, tingimusel et sihtkoha liikmesriigi pädev asutus annab selliseks liikumiseks eelneva kirjaliku nõusoleku.“;

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/429 loomataudide kohta, millega muudetakse teatavaid loomatervise valdkonna õigusakte või tunnistatakse need kehtetuks (loomatervise määrus) (ELT L 84, 31.3.2016, lk 1).

b) C peatükki lisatakse C jagu.

„*C JAGU*

Hirvlaste uriinist saadud jahipeibutised

1. Norrast pärit hirvlaste uriinist saadud jahipeibutiste saadetiste toomine liitu on keelatud.

2. A peatüki C jao punktis 1.1 loetletud liikmesriikidest pärit hirvlaste uriinist saadud jahipeibutiste tootmine, turuleviimine ja kasutamine on keelatud.“

2) IX lisa F peatükki lisatakse punkt 3:

„3. Hirvlaste uriinist saadud jahipeibutiste saadetiste toomine liitu on keelatud.“